

1568. om eenen alleene te genuegen / hopen wy / dat 't selve quaet door uwer wijsheit eens gebetert wesende / de saken van herwaerts ober metter tijt sob goeden boozgank nemen sullen / Dat uwe Majesteit sal gewaer worden de vruchten van deser veranderinge / en de goetherticheit die wy allegader / en ook sijn Staten en ondersaten / sijn dzagende tot sijnen dienste / boozderinge en grootheit. Nadien ook wy allegader wel gepaert sijn van me Drouwe / van der welker wy ons niet en kunnen dan grootelijks beloven. En ten einde uwe Majesteit door ingeben van anderen / niet en denke / dat wy dese vertooninge sijn doende uit eenig onse eergiericheit oft om ons eigen nuttigheit ;

Fol. 76-77. p. 367. Fol. 97. 103. 104. den Rade, indien 't hem goet dunkt, want ons en dunkt niet geraden / noch booz den dienst van uwer Majesteit / noch om onser reputatiem / dat wy langer in den selven staet blijven / hebbende soo quaden genuegen van den Kardinael.

Intelijck booz 't slot van desen / soo bidden wy uwer Majesteit seer ootmoedelijck dat hem believe dese onse vertooninge in 't goede te nemen en te gelooven dat sy alleenlijck komt uitten grooten puer dien wy hebben ten dienste van uwer Majesteit / en om onsen staet en eede genoeg te doene / Op dat ook uwe Majesteit ons namaels / oft daer eenig quadet af toequame / niet en soude mogen te laste leggen / dat wy 't selve niet en hadden boozkomen en gewaerschout.

Numer. 4. Extrachten uitten brieve dien de voorgenoemde Heeren aen de Koninklijke Majesteit op sijnen voorgaenden schrijven hebben gefonden den negenentwintigsten Julii. 1563.

H E E R E ;

p. 368. Fol. 84. 85. 86. 87. 88. 93. 94. 95. 96. 97. **W** hebben met grooten verlangen / nu bier maentden verwaacht de resolutie die uwer Majesteit soude believen te nemen / en ons te ontbieden op 't gene wy tot sijnen dienste en t'onser ontlastinge der selver hadden geschreven den xi. dag van Maerte lesleden / met vaste hope dat u Majesteit daer op sulck soude letten als de sake booz de ruste / eenigheit en welbaren deser sijner Lande / is verheisschende / waer op wy onlangs hebben ontfangen den brief die uwer Majesteit heeft belieft ons te schrijven den sesten Junii / dien wy hebben getoont den anderen Heeren en Ridderen van uwer Oorden by advijse van den welken wy uwer Majesteit hadden geschreven / die hem ook als nu wederom wel hebben hier by ons willen binden om gesamender hant te betaetslagen wes wy ten dienste van uwe Majesteit behoorden daer inne te doene. Ten aensiene van den welken wy wel hadden verhoopt / Heere / breedere resolutie van de gene die uwer Majesteit heeft belieft ons te schrijven / besindere gemerck het gewichte en de grootte van onser boozs. ierster vertooninge / de welcke wel scheene te heissen een geringe / goede en rassche proibisie / mits den staet van uwen saken en landen van herwaert obere. Wel is waer dat het ons

p. 369. Fol. 75. 140. een sunderlinge vertroosting is, dat uwer Majesteit heeft belieft / niet alleen te bekenmen dat 't gene wy hem hadden vertoont / was spruitende uitten goeden puer en goetherticheit die wy hebben te uwen dienste / maer ook dat ghy ons groote hoope geeft van uwe landen van herwaers over korts te willen komen besoecken om beter te sien en verstaen wat daer af zy, d'welk is het geene dat wy op deser werelt meest begeeren.

Boozt / Heere / soo bezre het alleen is om 't gene dat den Kardinael van Granvelle raekt / dat en dunkt ons geen genoegsame oorsake zyn / om daerom hier te verlaten 't gene uwer Majesteit dienste meer raekt. Ook en sijn wy van geender meeninge van ons soumele partije tegen hem te maken / oft in eenig proces met hem te treden / Maer hopen dat de simpele en korte vertooninge die wy hebben geschreven / sonder ander maniere van beschuldinge genoegsame zy om uwe Majesteit te vermoeten / om te bepeifen eenig eerlijck en goet middel om te voldoene der rechtveerdiger klachten van uwen ootmoedigen ondersaten ; stellende dese personagie andersins te werke, daer hy na sijnen roep en professie meer vruchten soude mogen doen. Het is

p. 370. waer / Heere / dat uwe Majesteit te rechte ons schrijft

dat ghy niet getwoon en zijt hemanden van uwen dien- 1568. ners sonder redene te beswaren : Maer wy bidden uwer Majesteit te willen merken / dat hier niet en wordt gehandelt van den Kardinael te beswaren, maer meer van hem te ontlasten, ja van eenen last, den welken hem niet alleene en is extraordinaris en ombequame, maer ook in sijnen handen niet langere en kan blijven sonder groote vreesse van onrusten en inconvenienten. Ende en is niet van noode breeder de redenen te verhalen / nadien 't geene des wy seggen niet dan te vele elken kenlik en is. Mengaende dat uwer Majesteit heeft belieft ons te ontbieden / dat wy in onse boozgaende geen besindere oorsaken en hadden verkleert / wy bidden u Heere seer ootmoedelijck te willen gelooven / dat 't selve niet toegekomen en is wy gebzethe dat wy van als doen af niet genoeg van den selven oorsaken booz handen en hadden oft dat wy niet wel en wisten dattet niet genoeg en is dat men in 't generael van eenen anderen klaegt oft hem belast / maer alsoo wy altoos gehoopt hebben en noch hopen / dat mits der experencie / die uwe Majesteit selver seet van verleden tijden te hebben van onse getrouwicheit en goetherticheit t'uwen dienste / en het betrouwen dat de selve heeft van onser goetwilligheit / van genen noode en was van boozderen thoon en bescheet. Daer by getuegt dat wy ons noit en hebben gewilt noch almoch en willen stellen als accusateurs. Soo hebben wy ons al willens berijst van de besindere oorsaken te verhalen en specificeren / oft van eenig bitterheit tegen hem te gebzucken / maer belieft uwer Majesteit tot breeder informatie daerinne

voort te varen, ghy en sult niet dan veel te vele verstaen van den rechtveerdigen oorsaken die uwe getrouwe onderlaten hebben om sijne qualijk te vreden te wesen, en hen te beklagen. Soo vele isser af / wy hadden vele liever dat uwer Majesteit believe 't selve in 't lange te bernenemen van andere niet suspecte dan van ons / en uwer Majesteit sal dan wel bezpeden dat 't niet sonder redene en is / dat 'er een soo openbare en gemeine klachte is, aengaende eenige punten en articulen alreede onder 't volk gestroeyt. En in summa al en waer daer maer de ongeschiktheit / opzake en betweerticheit / daerinne uwe landen van herwaerts ober hen tegenwoozdelijck binden / 't selve geeft getuigenisse genoeg / dat sijn presencie / bewant en autoriteit hier weening sijn dieneende / Alle d'welck aengesien / en ook gemerck de kleine vruchten die wy in uwen staet van Staten sijn doende / en 't groot ongelijck en kleynachtighe die wy daer dore lijden (gelijck onse vertooninge aen hew Hoogheit gedaen en hier gebuegt / breeder begrijpt) Soo bidden wy u / Heere / seer ootmoedelijck / dat u believe goet te bindene / dat wy verhouden te komen in den Rade van Staten tot dat uwer Majesteit sal believe daer te stellen al sulken oorden als ghy booz uwen dienst en tot welbaren van den lande sult binden behoorende. Want nadien die nu sulck niet en is als ons dunkt van noode te wesen / en dat wy van obere twee jaren uwer Majesteit in 't lang hebben gewaerschout van 't geene des boozs. is / en van den redenen die ons pozen 't selve u te keunen te geben / sonder dat wy tot noch toe eenige resolutie op onse getrouwe waerschoutinge hebben kunnen gekrijgen. Soo binden wy ons toe te staen / dat wy ons in den Rade van Staten niet meer en binden (al erst dat haer Hoogheit ons dierse redenen daer tegen boozhoudt) op dat ons namaels niet en worden getoeten de inconvenienten die wy waerschijnlijck booz die handt sien / en by ander lieden faute veroorzacht woorden. En want wy sien dat dese swarigheit tuffen den Kardinael en ons in uwen Rade geen vruchten en doet in den saken / Soo hebben wy liever hem te wijsken dan te blijven op 't gene dat ons dunkt met beter redenen eer ons dan hem toe te bezhooren / te meer dat ons dunkt dat uwe Majesteit sulck wel begeert / uwe Majesteit daerom biddende ons daerop u goede geliefte te ontbieden / daer en tuffchen en sullen wy niet laten ons wel te quijten (soo wy schuldig sijn booz uwen dienst) in saken van onsen Gouvernemenen en lasten / en in al 't gene me Drouwe onses advijs van doene hebben sal (volgende der affectie die wy dzagen t'uwen dienste en t'heer Hoogheit) behalven alleenlijck dat wy ons niet en binden in den Rade van Staten / tot dat uwe Majesteit daer

ander

1568.

p. 374.

Fol. 95-96.

p. 372.

p. 373.

1568. ander oorden gestelt sal hebben / d'welk wy hopen dat hoorts geschieden sal.

Num. 4. Extracten uitter vertooninge by den voorschreven Heeren der Regente ten selven tijde gedaen en in den voorgaenden brieven vermaent.

M E V R O U W E,

NAdien wy vele van den principaelsten Heeren en Gouverneurs deser Landen ons hier by een hebben gebonden om der redenen utwer Hoogheit bekennt. Soo hebben wy t'samen vele spraken en propoesten gehad van den staet en gelegentheit der saken van den selven Landen. En die al wel aenmerckende / soo bebinden wy die bezere te wesen in anderen staete dan het wel behoort vooz den dienst van sijner Majesteit / en welbaren van den lande; Doozwaer grootelijks tot onsen leetwesen / en souden noch etger staen / en hadde gedaen de groote sojge die wy onder de autoriteit van utwer Hoogheit daer vooz gedragen hebben / en de hulpe van den Edelen die na hien macht ons daerinne bygestaen hebben. Bezwoeden ook wel dat de Massa van den afsaken niet en kan lange in hewr geheel blijven staende / het en zy dat bequame middelen totten quade gebuegt worden; Om d'welk utwer Hoogheit in 't lange te kennen te geben / &c.

Alle welke saken zijn van sulken getwigte en gebolge / dat soo bezere men niet haest daerinne en versiet (en eest niet in 't geheele / emmer in deele) daer mochte wel grooten ondiensf uit volgen den Konink / den Landen / en ons allen / om welk quae te verhueden eensamentlijks om de autoriteit van den Konink te bewaren / en 't volk in gehoosfaemtheit te houden / hebben wy onder ons lieden te meer stonden gearbeit om eenigen bequamen middel daer toe te binden / maer voozwaer me Dooitwe na lange bepeisen / soo en binden wy geen bequamer middel om uit alle dese benautheden te geraken dan dooz den bystant en hulpe van de Generale Staten deser Landen / niet twijffellende / na dien sy herme Princen alstijt in alle nooden soo wel bygestaen hebben / sy en sullen ook in dese over groote swarigheden hien getrouwelijks quijten / en als goede lopalle Onderfaten en Vasallen dzagen / waerom wy van den advijse souden zijn dat utwe Hoogheit die dede vergaderen / maer mits dien u Hoogheit seet / van sijn Majesteit expresselijks ter contrarien gelast te zijne / soo en bezere wy die selve daer op niet voozder dzingen. Maer soo wy wel merken / dat den selven expressen last van den Konink niet en kan gekomen dan uit een misvertroutwen sijnder Majesteit ingeblasen tegen sijnen Staten en de leden van dien / dooz 't quae inne geben van eenige luttel liefden dzagende tot sijnen dienste of ten welbaren van den lande / de welke nochtang geen middel by en bzingen om te versien tot sulken swarigheden. Soo bidden wy wel ootmoedelijks utwer Hoogheit / niet quae te willen binden / dat wy verhouden van meer te komen in den Raede van Staten / ter tijt toe dat sijner Majesteit sal belieten ander oorden en remedie te stellen in der Regeringe en saken van hertwaerts obere / doende daer mede ophouden het deksel daer vooz wy nu hier saken gedient hebben / berect zijnde evenwel niet aller blifstijgheit verstaen ten dienste van sijner Majesteit / van utwer Hoogheit en tot boldoeringe van onsen lasten / zijnde ook van meininge sijn Majesteit van het geene boven verhaelt is te waerschoutwen.

p. 375. p. 376. Fol. 93. 94. 95. 96. 97.

Vol. 152. 153.

Num. 4. Den brief by den selven Heeren aen den Konink in Meerte, 1564. gefonden.

H E E R E,

Wy hebben gesien by den bzieve van utwer Majesteit van den 19. Februarii antwoorzende op onse leste / utwe meininge is / dat alle ander saken ter sijden stellende / wy weder komen in utwen Raede van Staten / waer inne wy des te liever gehoosfaem zijn gewoest / dat de kardinael van Granvelle hoorts na de komste van den Kowier verklaert heeft sijn reise na Bourgoinnen / gelijk wy hewer Hoogheit hreedere verkleert hebben / verhoopende ook dat utwe Majesteit vooz sal stellen bequame oorden tot beteringe van den saken deser utwer Nederlande / die genoeg vertoert zijn / op dat wy dienst doende utwer Majesteit daer inre moegen volherden / daer en boven versekeren wy utwer Majesteit / dat geen ander saken ons uitten

Fol. 85. 86. 87. 88.

p. 377.

vooz. Raede en heeft doen blifven / dan dat wy daer soo weinig mit waren / mits den redenen nader in ons voozgaende bzieven aen utwer Majesteit geschzeven; Dooz bidden wy u Heere te willen gelooven / dat wy niemanden van utwen Vasallen oft Dienaren de voozhant en willen geben van u te dienen met herten / personen en machten / en bidden utwe Majesteit wel ootmoedelijks 't selve vastelijks te willen gelooven / verlatende alle contrarie vermaeden dat utwe Majesteit dooz valsche acubzengingen ingebeelt souden moegen wesen / welken aengaende wy sedert de wederkoemste van Armenteros beter gerust zijn / dan wy te voren waren / mits dien de selve ons verlicert heeft van utwer Majesteit gelast te zijn ons te seggen soo wel ons als den anderen Heeren (die alstijt wisten de waerschoutwingen die wy utwer Majesteit t'sijnen dienste deden) dat utwe Majesteit onser allegader seer wel gepaert en te vreden was.

Extract uitter antwoorden by den Konink aen den voorschreven Heeren opten voorgaenden brief geschreven den 6 Junii, 1563.

Mine Heben / utwen bzief van den 11. van Maerte lestleden heb ik ontfangen van den inhouden geen verhael doende mits ik u des indachtig houde / en daer op antwoorzende; Ik wete wel dat 't gene ghy my zijt vertoonende / is komende uitten grooten pver en affectie die ghy lieden dzagende zijt tot mijnen dienste / daer af ik in voozgaenden tijt genoegsame experientie heb bevonden.

Extracten uit eenen brief van den voorz. Grave van Hoorne, aen de Koninklijke Majesteit v an Spaengien van den 19. Decemb. Anno 1561. ruerende den Abdyen en Bisdommen.

DE Staten van Brabant / na dat ik versta / sullen aen utwe Majesteit seinden eenigen persoon ten voozdele van de Abten de welke niet en willen consenteren dat de Abdyen sullen geincorporeert worden in de nieuwwe Bisschopdommen / d'andere Staten en seggen niet / de Duitschen en francoisen laten uitgaen dat de Heus hun de Geestelijke jurisdictie niet en kan benemen die sy in dese Landen hebben. Daer oppe sy seggen dat sy utwe Majesteit genoeg quellinge en importunatie geben sullen / besondere dit doende sonder wilkeken van de Ertzbisshoppen van Roelen en Keins. De Duitschen allegeren / dat hoewel de Keiser 't selve wilkekoort sonder dat daer inne verwilligen de Koopzsten en Staten van den Rijkse / dat 't van onwerden sal wesen / en de francoisen pretenderen dat geomenen de Ertzbisshop van Keins daer inne consenterde / soo is 'er nochtang van noode het consent van den Konink van Brantrijk als patroon / voozfaender en beschermmer van de kerken van sijn Koninkrijk / die redenen die dese allegeren / maken het gemeinte wat opproerijch / gemerkt dat men intenteert sonder consent van dese twee natien / in de middel van de welke zijn dese Landen / en de welke niet genoegsaem en zijn om hien by hun selven te defenderen oft beschermen van eenige van dien.

Ik hebbe my verstaot dit soo particulierlijken en bescheidelijken aen utwe Majesteit te schrijven / dooz dien utwe Majesteit my bevolen heeft hem te laten werten / van 't gene dat 'er aengaende dese sake soude omgaen / utwe Majesteit sal hier inne en in de reste doen sulks daer mede hy gedient zy.

Ik ben tot noch toe alhier gewoest en detlike na mijn huis te vertrekken / omme oorden in mijne saken te stellen die ik bevinde seer bedozven / ik sal se sien ten besten te remedieren en herbeteren dat ik sal kunnen omme metter tijt lediger te wesen / omme te verstaen totten dienste van utwe Majesteit / de welke ik bidde gedachtig te willen wesen mijnen dienste en den wil / daer mede ik dien gedaen hebbe / den welken my nemmermeer gebzeken en sal om my te gebzuiken en oefenen in al 't gene dat raken sal ten dienste van utwe Majesteit.

Extract uit eenen anderen brief, des voorz. Graven van Hoorne aen de voorz. Majesteit van Spaengien van den 22. Meerte 1562. ruerende de Bisschoppen.

Hoewel ik verstaen hebbe dat die van Antwerpen wederom van niemans hun daer tegens opponen / vooz so vele als aengaet de Heeren / is in allen eenen

(L)

1572. Fol. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84.

p. 378. Num. 5.

Num. 6.

p. 379. Fol. 20. 21. 22. 23. 24. 25.

p. 380.

Fol. 5. 6. 92. 93.

Num. 6.

Fol. 12. 13. 19. 20. 21. p. 381.